

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
7 juniu st. v.
19 juniu st. n.

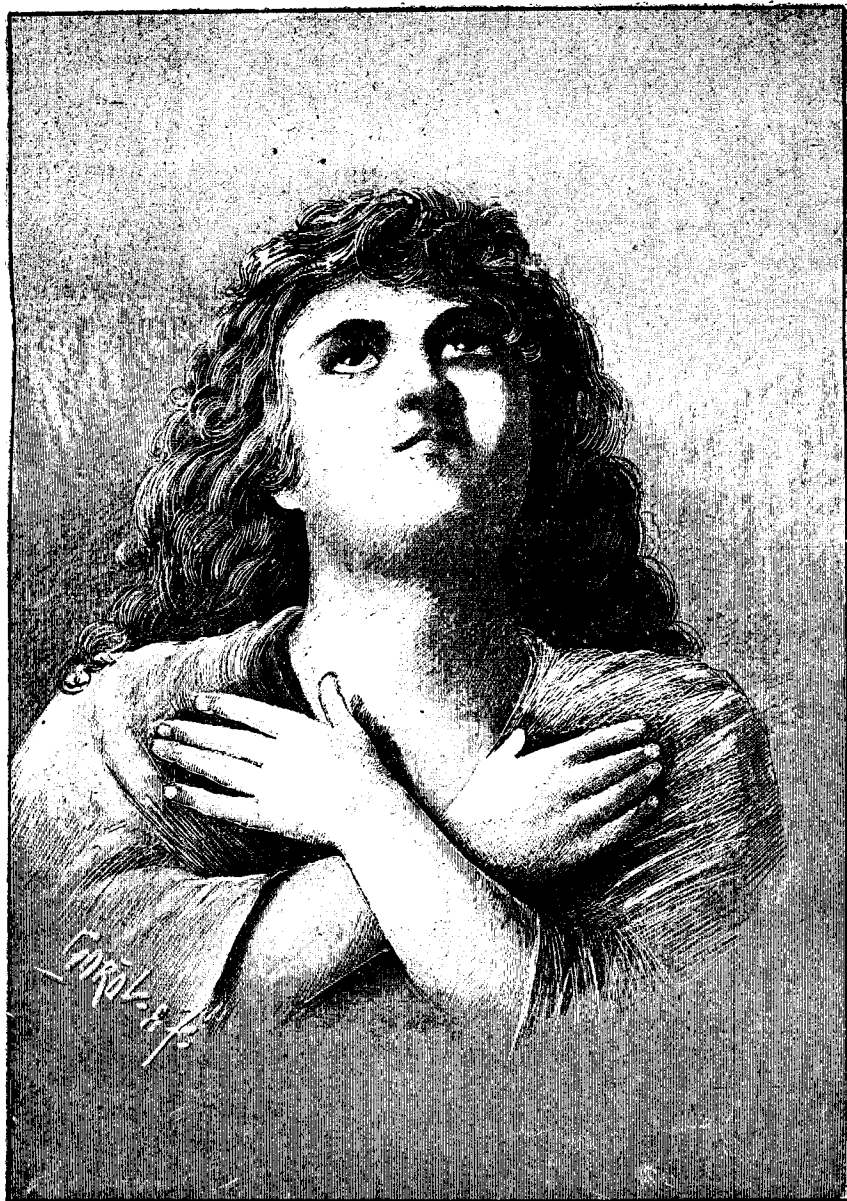
Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea in
Közép-utca nr. 395.

Nr. 23.

A N U L XXIII.

1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

PIETATEA.

Și decă...

Și decă noi ne-am întelni
In viață vre odată,
Să-mi crești, aprôpe nici n'am ști,
Că ne-am iubit odată.

Ce decă dór ai și ghicit,
Că-s flóre 'ntre mormânturi,
Ce pré curênd a veșteđit,
De-a sórtei aspre vânturi,

Tu n'ai mai ști că 'n inflorit
Ț-am încălđit privirea —
Te-am încântat și fericit, —
Dumneđeit simțirea.

Ah nu, ci pôte suspinând,
Pe lângă mine-ai trece;
Eu lin de vânturi tremurând,
Tu cu privirea rece.

Lucreția Suciú.

Prima serată.

— Studiu din viață. —

scultă, mama spune, să mai esaminăm societatea noastră! Audi tu, bărbățele? Da lasă de-o parte gazeta! Să vorbim despre asta! Ce cugeți, să punem serata noastră de ađi in patru-spredece ăile?

— In patru-spredece ăile abiá? De ce așa de târđiu? Noi putem trimite invitările indată! De ađi in opt ăile — pe duminecă séra. E o ăi minunat de potrivită spre acest scop.

— Dar ce-ți vine 'n minte, Victor!

— Cum așa?

— De ađi in opt ăile! Mie-mi trebuie încă timp. Afară de acea, are încă să ne viziteze mama in ăilele aceste, să compunem programa mesei.

— Dóră n'ai trebuință de mama spre acesta. Haid să hotărím indată. Și timp ai destul. — Mâne dimineta óspetii pot să primescă invitările, luni vom puté căpeta respunsurile, și de va fi să abđică órecare, atunci avem timp încă a-l suplini. — Ei, ce ăici? Nu-ți convine?

— De sigur, Victor, dóră eu am inițiat chestia acesta. Numai sânt contra ori cărei grăbiri. Ên cugetă —

— Grăbire? Și ce să mai stau pe gânduri? Eu propun să stabilim indată carta. Doue rânduri: o paștetă de pește, costițe de căprióră, inghietată, pome, unt și caș.

— Ba eu am gândit acesta altmintrene.

— Bine. Spune-ți părerea.

— Dar nu știu, cum să mă esprim. I-mi vine pré iute. Trebuie încă să precuget. Șcii dóră că am de gând să schimb servitul ce l'am căpeta dela unchiul nostru — și sticlele pentru vinul de Champagne. Chiar tu i-ți doriai mai bune ceașce.

— Vin de Champagne? Dóră nu vom da vin de acesta!

— Dar ce gândești? La prima noastră serată!

— Nici nu vreu s'aud! Vom pune pe mesă vin alb și roșu. Cel alb se potrivește la pește, și cel roșu —

— Dară mama socóte, că câte un păhar la urmă, ca și deunăđi la —

— Ba nu, iubita mea. Eu nu vreu să 'ncep cu Champagne. Dară afară de acesta, să nu ne abatem dela vorba noastră. Trebuie numai să schimb servitul. Un rând numai. Acesta putem face și astăđi. Tu mă vei întelni când voi eși din birou.

— Da, da, bărbățele, numai că și mama a voit să mérgă cu mine. M'am înțeles cu dênsa, că amêndoue la un loc —

— Bine dară, du-te cu mama! Inse inainte de a schimbă, să-mi arêtați ce ați ales.

— Dar decă nu vom află nimică ce să ne placă? Eu din capul locului am cugetat să aleg alt ceva, — niște obiecte cari ne lipsesc încă de tot, și aveam de gând să cumpăr servitul in alt loc. Șcii că eu am încă bani dela mătușa Mărióra, cu care pot face ce vreu.

— De sigur, sânt conțeles! Ingrijește de tóte după cum cugeți, numai să nu ne abatem dela planul, de a espedă încă ađi invitările. Așteptă! să fac lista...

— Lasă, lasă dragă, încă nu! Nu, nu pot așa de iute. Eu-s fricósă, — tu nu trebuie să te superi pentru asta.

— Bine! Dar in patru-spredece ăile, să ăicem chiar in trei sêptemâni, ai să fii mai puțin fricósă? Nu, din contră! Pe ăi ce merge va fi tot mai reu. Ce lucru greu e acesta, a da o petrecere, decă ai de indemână servitóre și ajutor destul! Poruncește numai ce să se întemple și te culcă fără grija.

— Ți-i ușor a vorbi.

— Iubito, cum poți fi așa de puțin curagiósă! Asta-i o bagatelă —

— Ba nu-i bagatelă. La noi încă nu-i așa cum ar trebui să fie. De esemplu formele —

— Ce-i cu formele?

— Anița a spart una. Cine șcie de voi află părechia ei.

— Imprumută o părechie dela mama.

— Acele-s atât de urite, nu se potrivesc de fel cristalului nostru.

— Atunci cumperă nóue.

— I-mi incuviințezi acesta?

— Firește! Numai decă nu-i găsi părechia la cea spartă. Dar eu-s de părerea —

— Și tu gândești la paștetă de pește! Cum ăi ai adus aminte de paștetă de pește?

— Pentru că are gust bun. Pește cu farce, sauce de champignon séu cartofi. Aceste bucate sânt escelente.

— Ar trebui să vorbesc cu mama. Mulți nici nu mânâncă pește.

— Atunci alege o paștetă de găină, un ragout — séu ceva alta.

— Șcii ce, Victor! Eu tot gândesc să dăm petrecerea de ađi in patru-spredece ăile. Până atunci cuget că tóte vor fi in ordine. Nu-mi respunđi? Ești mânios?

— Eu scriu numele celor de invitat. Președintele H. —

— Președintele la prima noastră serată? Dómne, Victor!

— Tocmai pe el. Căci nici intr'un cas nu-l putem trece cu vederea. El e persóna cea mai insemnată. Ceilalți au vreme.

— Mama gândiá —

— Dar mai lasă odată de-oparte pe mama, dragă! Dóră noi doi sântem căsătoriți, și nu tu și ea.

— Acesta nu sémênă a stimă, Victor.

— Ce?

— Indată ce amintesc de mama, devii nerăbdător.

— Ba nu de fel. Eu vorbesc de tot liniștit. Dar

aflu, — și acesta ți-am spus-o deja de multe ori, — că sfaturile mamei tale n'au a se estinde asupra unor lucruri, cari, — cari, — și tu trebuie odată să începi a cugetă singură.

— Vorbești par' că aș fi încă o fetiță de școlă. Mai înainte spuneai, că eu pricep toate foarte bine, mai bine ca altele, mai înainte —

— Draga mea! Mititica mea! Nime nu aprețuește mai tare și mai bine însușirile tale cele bune, decât mine; dar în treburi casnice —

— Tocmai intr'aceste, Victor. Eu trebuie încă să învăț, și nimene nu le pricepe mai bine decât mama!

— Póte, dară la tot ce are să se întemple, aud cuvântul »mamă«. Nu-mi place echoul acesta. Șcii acesta, dară se vede că nu vrei să pricepi.

— Cu alte cuvinte: mama să nu mai calce pragul nostru.

— Ce mai născocoșci, Iulito! De ce voi femeile nu știți indată ce vi se spune o altă voință, să aflați mediul logic. Intr'acesta voi toate sēmēnați una cu alta.

— Înainte de jumătate de an încă vorbii altmintre! Atunci eu eram »micuța ta neprețuită, rîndunica ta albă«. Ca mine nu se mai află alta.

— Firește! În amor se vorbesc de regulă cam pré multe. Atunci vedeam lucrurile cu totul altmintre.

— De sigur le vedeai fals. Dumneșeule, cât de grozavă e trezirea acesta!

— Draga mea, Iulito! Fii cu minte! Haid să recapitulăm ce am hotărit, și ce ne mai rămâne să facem. N'auđi?

— Nu-mi trebuie să aud nimic. Așă-s de supărată, supărată!

— De sigur fără nici o cauză. Ei, să dăm o serată. E timpul doră, ca să facem să se vorbescă și de noi. Eu fac propunerea de ađi în opt ăile. Tu spui că-ți trebuie două săptămāni să poți compune o societate de cel mult optspredece persoane. Spui, că trebuie să te svățuești cu mamă-ta, și-mi faci reproșuri că n'avem nici servis, nici forme —

— Vai de mine! Ce imputare —

— Firește! ăici n'ai forme. Eu te combat cu totul. Te rog să fii odată independentă. Mamă-ta e de altmintre o damă escelentă, o stimez foarte, numai aici lasă-o de-o parte. Te rog trage margini între noi doi, căci șcii bine, că eu nu-mi las să-mi poruncescă. Și cu toate că vorbesc cu tine liniștit și fără iritare, totuș te mării, i-mi faci imputări, că mi-am schimbat purtarea față cu tine, și declari în fine că ești nenorocită de mórte.

— Nu-i adevărat, n'am întrebuintat cuvântul acesta. Eu am dis, că-s supărată, și-i așa. În aceste opt ăile din urmă am fost foarte măhnită. Simțesc că nu mai posed amorul teu în estensiunea de odini-óră. Ești mai puțin atent față de mine, ca înainte, usezi de ori ce ocazie a-mi aretă, cât de nesimpatcă ți-i mama, și ai vré să me instrăinezi cu totul de ea. Dar acesta nu-ți va reuși. Mama este și va rămāne —

— Idealul teu cel mai mare. Da, eu o șciu acesta. Și pentrucă o șciu, și pentrucă nu-mi convine idolatria acesta pré mare din partea ta și epítropia din partea ei, pentrucă din aceste se nasc multe discordii între noi, i-ți declari de mai multe ori, să alegi între mine și între ea. Răspunsul teu n'a fost nici odată hotărit. Astăđi, draga mea, cer răspunsul acesta. Séu eu, séu mama. Înainte de a-mi răspunde, mai asculă-mé puțin: Privește paserile, cari i-și fac cuibul. Rabdă ele să se amestece un străin între ele? Óre sufure măestrul, care și-a schițat un plan hotărit, ca să-l corégă altul, și să-i năruescă pietrele după ce a zidit?

— Treci toate marginele.

— Mé rog, lasă-me numai să vorbesc. Uită-te în giuru-ți! Au bărbatul și femeia nu se țin unul de altul în toate ce-i privesc pe ei? Nu e nenatural a apelă totdeuna la o a două instanță, a tot așteptă până ce apróbă séu respinge hotărirea. În cugetă-ți lucrul întors: Ce ai dice, decă eu la tot ce mi-ai propune, aș răspunde: »Voiu întrebă pe tata?« Tu dice că asta-i alta ceva! Că o damă e mai puțin independentă, și că aceste sânt niște lucruri, pe cari ambii nu le pricepem. Te asigur, că pricep toate tot așa de bine, ca și mama. Sentința ómenilor pricepători încă înseamnă ceva, și în sfērșit încă una: Nici odată nu-ți vei ocupă bine locul în fruntea casei, decă nu te vei întrebă singură, decă nu vei sta pe piciorle tale proprii, și la ori ce cas nou nu vei cumpeni și esprința ta propriă. Eu aflu, că ar fi să ai deja atăta simț propriu și să desvolti atăta zel, chiar din cauza mea numai. Și acuma destul! Petrecerea va avé loc de ađi în opt ăile, și eu-s de părerea, că mama și-ar puté restringe în timpul acesta visitele sale. Șederea vóstră la un loc ăilica întregă nu-mi convine de fel.

— Victore dragă! Te duci deja? Mai stăi! Nu pot află peșce. Ovreul a căpătat o depeșă că nu-i. El întrebă, ce să facă. Am eșit din toate mințile. Ce să fac acuma? Óre nu s'ar puté abđice óspeților? Ce gāndești?

— Fatal, de tot fatal! Șcii ce, Iulito! Mergi indată în piață, póte vei găsi măcar ceva.

— Dară ți-am observat deja, că mulți din óspeți nu mánăncă peșce. Și tu doră o șcii acesta. Nici mama nu mánăncă. Numai tu unicul stăruești pentru peșce. Te rog, tare te rog, abđi! Spune că m'am bolnăvit de-odată.

— Nu se póte! Acuma încă nu-s noue și jumătate. Până de séră încă ai timp destul.

— Dară de nu vom află peșce în piață?

— Atunci du-te la restaurant, și procură o paștetă de galițe. — Paștetă de galițe și sēlbătăcime, aceste se potrivesc.

— D'apoi óre vor puté ei face așa de curēnd? De sigur nu!

— Incercă!

— Bine dar. — Ce-am avut eu să pățesc. Veđi Victor, asta-i urmarea grăbirii tale.

— Nebunie! Ce-ți vin tot gândurile aceste. Par' că după patrușpredece ăile ai fi aflat numai decât peșce.

— Te rog, Victore dragă! Abđi societății! Eu nu-s în stare să primesc pe nimene, o simțesc acesta. Chiar acuma mă tem foarte și sânt neconținut iritată. De séră când să primesc óspeții, voiu avé migrenă. Ce față voiu face atunci ca dómná de casă?

— Iți vei da totă silința. Sânt și alte lucruri mai rele în viață. Afară de acea nici nu-ți sfărmi atăta capul! Grăbește-te. Ie-ți mantéua, vom merge amēndoi.

— Nu, nu — eu aș intră mai intēiu la mama să vorbesc cu dēnsa. Ea mă va puté sfātuí ce să fac.

— Și eu ăic că nu! Pe mama nici să n'o amesteci în chestia acesta. Acesta e cuvântul meu cel mai de pe urmă. Și serata o vom da-o, chiar să fie numai un rēnd de bucate pe mesă!

— Numai un rēnd? Numai costițele de căpri-óră pentru optspredece persoane? Vēd că vrei să mé espui fără cruțare. Ba și pe tine, și casa ta vrei să o espui, numai să-ți implinești voia. O Dumneșeule!

— Iulito, nu mă chinuí! Pré multă neînțelegere și pré puțină independentă areți! Ce vrei să documentezi cu acesta, decă perđi curagiul la un lucru

aşa de nimică, — ba faci astfel de conclusiuni, fiindcă te împiedecă ceva? Şi-acuma încă odată, îmbracă-te şi haidem!

— Dară nici n'am cele trebuincioase pentru a ferbe un peşte mare.

— Atunci cumpără doi mici.

— Dară de nu voiu găsi mici?

— Atunci cumpără unul mare, şi-l taie în două.

— Peşte tăiat în două? Se vede că mă iei în ris, şi nici nu voiesci să chibzueşti cu mine.

— Pentru Dumnezeu! Dară de când făuresc cu tine la planuri, şi vreu numai să te apuci odată de lucru. De nu va fi nici una, nici alta, vom vedea mai departe. Căcă mai întău! Ce tot trăgănezi? Să mă îngrijesc eu singur? Póte ţi-i greu a merge aşă de departe, séu ţi-i greu a cumpără? Haid, începe odată Iulito, şi fă capătul trăgării acesteia. — Iulito! Iulito! Da nu plânge, n'auzi tu!

— Dumnezeu, dară n'ai de ce plânge! Fii o femeia voinică şi cu minte. — Cum? Nu te pricep! Tu nu poţi! Vrei să te culci? — Apoi să nu-şi perdă omul răbdarea! Acultă cuvântul meu cel mai depe urmă: Eu mă duc şi fără tine! Şi cer dela tine să fie adi sérá tóte în cea mai bună ordine. Nu mă voiu interesa de nimic. Acésta-i grija ta. Nu-i nici o cauză ca să nu fie peşcele séu paşteta. Vei griji de ele, şi acuma basta!

— Victor — Victor — remăi, remăi, te rog! Nu mă lăsa. O! se duce! Se duce! —

— Aşa! Acuma s'a dus cel mai de pe urmă óspe, şi acuma să vorbesc cu tine, mica mea femeieşcă cumincioră! Vină de-mi dă o sărutare. Nu, încă una, trebuie să te laud şi să te admir. Nici odată n'am mâncat o paştetă aşă de bună şi —

— Aşa-i! E drept? Preşedintele eră aşă de mulţumit, că a scos de două ori şi mi-a făcut complimente. Dar frica ce-am dus-o cu costiţele de căprióră! I-mi paré că medicul districtual ar mai fi luat odată. Dară şi tu le-ai fost tranjat aşă de bine! Tu nici n'ai vădút că ţi-am făcut de câteva ori semn. — Cum a fost inghietata? Alta dată vom pune mai multă vanilă.

— A fost fórte bună Ambele dame X. au mâncat, par' că abiá s'ar fi aşedat la mész. Dară dá Ilenei ceva plăcinte. Le-a ghicit de minune.

— Da! Dară la servit nu-i destul de istétă. N'ai observat, că a pötat cu vin rochia cea nouă a dómnei C.?

— Nu! Cine a fost de vină?

— Tocmai ea, Iléna! Ea a dat cu talerul de pocalul medicului, pecând umblá servind. Şi totuş dómna C. a fost atât de indulgentă. N'a dis nici un cuvintel. — Ce om plăcut e preşedintele teu! Şi vede tóte! Aranjarea noastră o află de invidiat, s'a exprimat el. Mai cu sémă portierele turceşti îi plac de minune. Şi vinul l'a lăudat. »Un vin minunat, minunat«, murmurá el — de repeţite ori, şi m'a lăsat să-i mai pun o gărafă di'nainte.

— Aşa, l'a lăudat? E şi bun. Dar én spune-mi drept, cum ţi-a plăcut cuvéntarea mea?

— Fórte bine! Preşedintele a zimbit, când ai amintit de densusul, şi a observat, că i se face pré mare onóre. El ar fi să mulţămescă, nu noi. — Ce haină minunată a avut soţia preşedintelui! Ascultă-me Victor, aşă o materiá mi-aş dori şi eu să am. Dară tu eşti un bărbăţel reu, nu-mi dăruesci nimica. Óre nu-s eu démnă de órecare remunerare? Cum ai fugit tu numai astădi deminéţá aşă de tálhăreşce, eram să —

— Ce?

— Ba nu! Acuma-i bine! Vină! Sărutarea de mai înainte ţi-o redau acuma, şi-ţi promit a nu mai

fi fricosă în viitor. Dară un contraserviţ cer dela tine. Te rog fii totdeuna cu blândete şi atent faţă cu mama. Nu-ţi pot spune cât sânt de neliniştită, că n'a vinit astădi. Aşa-i că mâne vei merge şi-i vei face visită?

— Eu? Pentru ce? Pentru că-i place a jucá rolul mâniósei?

— Cu tot dreptul, Victor!

— Cu tot dreptul?

— Tu gândeşti că ea n'a priceput vorba ta?

De sigur ar fi vinit astădi amiédă-ţi să-mi ajute. Bolnăvirea ei e numai pretext. Acésta numai mă nelinişteşce pe lângă tot reuşitul petrecerii.

— Şi pe mine mă bucură. Din acésta conchid, că m'a priceput. Şi decă vei gândi serios, i-mi vei dá dreptul, că emancipaţia ta nu s'a putut efectui altmintrene, decât cu o asprime făţărită faţă cu mumăta. 'Ţi-am spus de repeţite ori că o stimez, şi preţuesc însuşirile ei bune, dară n'am putut pricepe nici odată, de unde vine, că o femeia atât de înţeleptă să arete atât de puţină complezanţă faţă cu noi. Lasă-o să fie mânióasă câteva zile, ai să veđi că ea singură i-şi va vini în ori, şi tu — tu —

— Eu?

— Tu-mi vei mulţami, că te-am făcut printr'un act mic de forţă o fiinţă independentă. N'ai documentat astădi, cât de bine poţi, numai decă vrei?

— Ce mi-a remas să fac alta, decă mi-ai arétat dinţii ca un urs? Auđi Victor! Spune-mi drept, ce-ai fi făcut tu, decă m'aş fi culcat după ce te-ai dus tu, séu aş fi abđis fără şcirea ta tuturor celor invitaţi. Ce-ar fi fost atunci?

— M'aş fi despărţit de tine indata!

— O tu om reu! Vorbeşti serios? Nu m'ai fi ertat?

— Nici odată!

— Eu aveam de gând să fug la mama, şi să nu mă mai întorc.

— Nu cred.

— Nu?

— Nu! Căci mă ai pré drag. Acésta n'ai face-o tu —

— Nu şciu deşu! Decă vorbeşti de despărţire!

— Acésta-i cu totul alt ceva. În scurt, eu mi-aş mai fi recugetat chestia. Aş fi vorbit mai întău cu tata.

— Victor!

— Aud!

— Nu fi impertinent!

— Lăsăm de-o parte aceste! Ai fost de trebă, şi te am dragă — vină încóce!

— Nu, nu mă duc. Am să-ţi spun mai întău ceva. Rspunde-mi, când vom mai primí o societate, acuma una de dóuedeci şi patru de persóne?

— Să dicem dóuedeci şi cinci de persóne, Iulito. Căci mamă-ta — să fie şi ea de faţă, şi de va abđice, voiu trimite după ea o caretă de aur cu opt cai şi — şi —

— O iubitul meu! Cât de drag te am!

• Averchiu Macovei.

Mândra înşelată.

— Baladă populară din giurul Năséudului. —

Merge mândrul cu murgul
Pe uliţa spermezéscă,
Murgul să şi-l potcovéscă,
La taberă să pornéscă;
Mândra 'nainte-i eşiá,
De suspin de-abiá grăiá,

De lacrimi abia-l vedea :
 — Unde te duci, mândruc, duci ?
 — Unde me duc, mândră, duc,
 Nici e apă de beut,
 Nici e erbă de păscut,
 Nici umbră de odihnit !
 — Ia-mă, mândre și pe mine,
 Că tu unde-i poposi,¹
 Păr galbên oi u despletit :
 Apă rece-a isvori,
 Erbă verde-o răsări
 Și murgul li-i priponi!²
 — Décă-i mândră, intr'atata,
 Eu pe tine te-oiu luă ! —
 Mers-au locul la un loc,
 La mijlocul locului,
 La fântâna corbului,
 Ei acolo poposiá ;
 Păr galbên ea despletia,
 Apă rece isvoria,
 Erbă verde răsaria
 Și murgul și-l priponia.
 El din gură cuvântă :
 — Oh ! mândrucă mândra mea,
 Fă tu bine și m'astéptá,
 Că me duc in Țerigrad,
 Să cumpăr un pocilat,³
 Pocilat de cel mai lat
 De pe bani de pe furat ;
 Cisme negre din Brașeu,
 Pe bani dela tatăl teu !
 Și ea tot l'a așteptat :
 (Și el n'a mai intornat)
 Noue ani și-o săptămână. —
 Décă-o vëđut, că nu vine,
 Ea portul și l'a cernit,
 Cisme negre-a ponosit⁴
 Și pe el că l'a jelit. —
 Trecu două rundunele,
 Ca și două surorele :
 — Da voi două rundunele,
 N'ați vëđut pe mândrul meu ?
 — Póte noi că l'am vëđut,
 Bine nu l'am cunoscut !
 — Cum focul să nu-l cunoșceți,
 Mândrul meu e însământat :
 Ochisorii lui
 Mura câmpului,
 Mustecióra
 Spicul grâului !
 — Așá dară l'am vëđut,
 Pe semne l'am cunoscut :
 Tot in tãrg in Brașovel
 Cu trei mândre lângă el :
 Una de braț il ținea,
 Alta cu vin il stropia,
 Una umbră le făcea. —
 Déc'a vëđut că-i așá,
 Ea din gură așá dicea :
 — Te-ai uscá, bade, uscá,
 Te-ai uscá cu ele-'n țol,
 Cum usc eu de-al teu dor !
 Te-ai uscá eu ele 'n sat,
 Cum me usc eu de bănat !

Stefan B.

Influența zilei și a nopții asupra organismului.

Una din cestiunile cele mai interesante, și in acelaș timp din cele mai puțin studiate, este influența zilei și a nopții esersată asupra vieții normale, adica in sănătate și asupra vieții anormale séu in stare de bôlá. Trebuie inse cu tóte aceste să șicem, că de câțiva ani atențiunea hygieniștilor a fost atrasă in acésta parte și societățile invętaților a diferite țeri au primit un óre-care numer de lucrări remarcabile asupra modificațiunilor physiologice ce produce succesiunea zilei și a nopții atât la animale, cât și la vegetale.

Se șicie cât de mare este acțiunea luminei asupra fenomenelor vieții la plante și la animale ; se șicie asemenea că fără lumină plantele nu pot trăi. Esaminați plantele de apartament, le veți vedé tot-de-una turnându-se inspre lumină. Puneți o plantă simțitoare in obscuritate, veți vedé, că ea va perde acea iritabilitate atât de curiosă și decă o lăsați cinci séu șese zile in obscuritate, va fini prin a peri.

La om și la animale globulele roșii se forméză la lumină, și dispar in obscuritate. De acolo vine lipsa de sânge și fața galbênă a persónelor ce trăesc in obscuritate (lucrătorii de mine, viețuirea in case unde lumina este puțină.)

Anemia este rară la țeră și fórte désă la orașe, acésta din cauza diferinței ce există in condițiunile de lumină naturală.

Care este acțiunea luminei asupra pelei ? Ea o coloréză, deștéptă vioiciunea, elasticitatea, escită respirațiunea, secrețiunea. căldura.

In bólele eruptive lumina este reu făcătoare, ea enervéză și se previne până la óre-care punct semnele ce lasă micile bube, ținând bolnavul in o obscuritate profundă, séu prin aplicarea óre căror po-međi negre.

Nu acțiunii căldurei, ci luminei se datoresc inso-lațiunile (sórele séc). Décă se crede, dlui Duclaut, microbii conservă proprietățile lor reu făcătoare in obscuritate și le perd la lumină.

Tótă lumea șicie, că copiii crescuți in locuințe obscure remân paliđi, plăpândi, din cauza privațiunii de lumină.

Cocoșul cântă la aurora, păsările cântă la sóre, găina se culcă indată ce intunecă. In eclipsile totale a sórelui, păsările și quadrupedele se opresc mirate, surprinse și intristate. Vacile dau mult mai mult lapte in grajdurile obscure, decát in grajdurile unde lumina abundéză, și acésta din cauza că ele se țin mai liniștite și nu fac mai nici o mișcare.

La om, lumina este un stimulant al activității cerebrale. De aci vine póte obiceiul normal de a lucrá in timpul zilei și de a se repausá nóptea. Ni se pare că la om influența luminei are aprópe mai aceeaș putere ca asupra vegetalilor. Digestiunea se face in general mult mai incet, și la mulți indiviđi, ea este insoțită de o simțire neplăcută ce tulbură somnul.

Toți autorii cari au studiat temperatura corpului in timpul nopții, au observat scăderea sa. Se admite in general, că acésta scădere incepe după óra de mănecare de séră și duréză până la patru óre dimineața. Cu tóte aceste, trebuie aci ținut compte de dispozițiunile individuale. In acelaș timp ce temperatura scade, respirațiunea se micșoréză și mișcările respirátore sunt mai puțin energice și mai puțin repetate.

Circulațiunea se dămóle asemenea in timpul nopții, este un fapt ce fiecare póte constatá asupra sa însuși. Resultă din esperințele lui Robinson, că maximul frecunței pulsului (77 la 84 pulsațiuni) este

¹ A popási = a odihni pe cale, pentru a se mai restaurá.

² Priponi = a legá animalul cu o legătore lungă de un pociumb bătut in pământ pentru a pașce in giur.

³ Pocilat = budilariu.

⁴ Ponosit = urit.

la patru ore s'era și minimul seu (60 la 70) este la opt ore dimineața înainte de sculare.

Căutările lui Becquerel la spitalul de copii din Paris și acele ale dlui Dayet la spitalul Rochefort au probat, că pulsul este mai puțin frecvent noaptea, în timpul somnului.

Lenea cerebrală este consecința ostenelei în timpul zilei. Funcțiunile crierului se execută cu mai puțină energie s'era decât dimineața. Știu pr' bine, că se dăc forte frumoșe lucruri asupra tendinței creatrice ce simte imaginațiunea în mijlocul liniștei de noapte. Da, o știu bine, această oră e mai propice pentru a visă, pentru a idelisi; lumina zilei ne face să vedem realitatea. Sub mantia nopții lucrurile au un caracter mult mai misterios, dorințele iau o talie mult mai pasionată și amorul se esaltă, cugetările cele mai fantastice par îmbrăcate de hainele verității și a posibilității, cel mai mic vuet atrage atențiunea noastră, și ochiul privind în imensitatea lumii, sufletul se găseșce atras inspre fel de fel de idei. Aceasta oră misterioasă și incântătoare toți poeții au cântatu-o, cei din Atena și cei din Roma, cei vechi și cei de astăzi, dela Homer, dela Virgil până la Lamartine:

O nuit deroulez en silence
Les pages du livre des cieux !
Astre, gravitez en cadance
Dans vos sentiers harmonieux... etc...

Dar cu dl Layet vom privi esaltațiunea, simțurilor ca un rezultat al lucrării, gândirii, lucru în desunire cu influința naturală a mijlocului ambient care invită la repaus și la somn și care prin urmare nu pôte atrage decât slăbiciune și disordine în funcțiunile sistemului nervos.

Consiliez pe persoanele ce se dau la lucrări intelectuale, de a nu uită repausul de noapte, toți medicii sânt de o părere asupra acestui punct; repausul în timpul nopții dă vieții o impulsione nouă, facilitează repararea nervoasă, perfecționează digestiunea, activează absorbtțiunea și calmază în fine cea stare de agitațiune a zilei, ceea ce numim friguri de s'era. Acel ce face obișnuit din zi noapte, incepe incurând a perde dreptul la un somn calm și reparator, scurtază astfel pe nesimțite viața sa.

Care este influința nopții asupra nașcerii?

Din o statistică făcută în Franța asupra doue milioane și jumătate de nașceri, s'a constatat o proporțiune de 520 nașceri asupra 1000 dela șese ore s'era la șese ore dimineața, și acel de 479 asupra 1000 dela șese ore dimineața la șese ore s'era. Ceea ce va să d'ică, că numărul nașcerilor este dar mai mare noaptea decât ziua. În fine strângând mai deapropo acesta statistică, se găseșce că nașcerile sânt mai numeroșe dela 12 noaptea până la șese ore dimineața.

Pentru că vorbim statistică, putem d'ice, că sinuciderile sânt mai numeroșe dimineața. Guerry agăsit, dela 12 noaptea la șese ore dimineața 180 suiciduri, dela 10 dimineața la 12 ziua 368, dela am'zi la șese ore s'era 220; dela 6 ore s'era la 12 noaptea 232. Decă suicidurile sânt mai numeroșe în timpul dimineții, cauza este cred, că dimineața succedă nopții, care este timpul de reflecțiuni triste și durerose. Atunci în adev'er imaginațiunea ia s'borul mai repede, nenorocirea apare mai în hid'osa sa golăciune, ea ia proporțiuni esagerate și desperarea se acopare de suflet; de acolo la suicid, nu e decât un pas, și acest pas este îndată trecut.

Care sânt modificațiunile care antrenază influința nopții asupra b'olelor?

La bolnavi după ostenela zilei, după enervațiunile de tot felul, se observă o ridicare de temperatură, care incepe cu culcarea s'orelui și se întinde

până în partea întei a nopții. Pe urmă vine o emisiune inspre cele întei ore ale dimineții. Acesta se observă în pneumon și friguri typhoide.

Cățiva autori au pretins, că accesele de epilepsie sânt mai dese noaptea decât ziua.

Din numeroșe statistice rezultă, că mor mult mai multe persoane ziua decât noaptea.

Asmaticul simte de odată cea greutate, cea stringere de pept, cea tusă s'ecă, cea imposibilitate de a respiră, ceea ce-l face să se gândescă că se îndușe. Decă iluminați camera, accesul devine mai slab decât în obscuritate.

Noaptea cei ce sufer de rumatisme și bolnavii ce sânt atinși de afecțiuni de pele, simțesc dureri violente ce nu incetază decât cu venirea zilei. Noaptea omul se inchide în teatre, în sal'one, în cafenele, în locuri unde atmosfera este vițiată și stricată, a cărei influență reu făcătoare se simte în timpul somnului.

Noaptea, jucătorul de cărți, întrebă:

Le hasard, noir flambeau de ces siècles d'ennui,

Le seul qui, dans le ciel, flotte encore aujourd'hui.

Și perde în giurul postavului verde, timpul seu, averea sa, on'orea sa, inteligența și sănătatea sa!

Tot noaptea lucrătorul din orașe, după ce a muncit totă ziua, și cea mai mare parte în un aer stricat, intră în domiciliul seu strimt și umed și lucrătorul dela ț'ară după, ce a respirat totă ziua un aer pur, vine și se inchide în o odaie unde dorm cinci s'eu șese persoane, și de multe ori am v'edut că se culcă chiar și cu animale în aceeaș cameră. Noaptea petrecută în astfel de condițiuni dă nașcere la scrofula, tuberculoșă, în fine la t'ote b'olele care sânt produsul acelei ce numim miseria physiologică.

Nu am pretențiunea de a fi tratat de o manieră completă cestiunea influenței nopții asupra sănătății, cu t'ote aceste vr'end ne vr'end, trebuie a face o conclusiune. Me voiu rezumă dar terminând la câteva reflecțiuni care sânt următoarele:

Natura a prescriș animalelor de zi de a se culcă și de a se sculă cu s'orele. Este probabil, că ea n'a făcut excepțiune pentru om și că ea trebuie să ne fi impus aceeaș obligațiuni.

Noi am schimbat t'ote astea, am făcut din zi noapte și din noapte zi.

Făcând nopți albe, nu numai că se aduce o vătămare sănătății, dar o priveșci de beneficiul de a se sculă de dimineața.

»Scularea de dimineața conservă sănătatea« voiu ajută la acesta proverbul francez: Celui qui se lève matin, trouve le moyen de faire faire son lit par les autres.

Acuma, cetitorul meu, decă nu te vei conformă la aceste înțelepte precepte, te voiu amenința înainte de a înb'etrâni, cu medic și pharmacist.

A. Dinga.

O cugetare asupra s'ortei femeii.

Ș'orteia femeii de acuma nu-i satisfăcătoare, în raport cu spiritul timpului. După progresul ce-a făcut bărbatul în cultură, s'a deșteptat și ambițiunea femeii, care mișcată fiind de progresul ce-a făcut el, și de rolul ce-l are în societate, cu durere se vede condamnată, că nu i se dă un loc cât de mic, unde să-și p'otă desfășură și ea activitatea prin care să aducă foloșe atât familiei, cât și societății.

Ea, pentru a se puté numi femeie de societate, nu capetă altă instrucțiune mai serioasă, decât numai atâta cât trebuie pentru salon, adecă: puțină cunoșcință din geografie, de care se foloșia mai cu samă

la cetirea romanelor, puțină istorie, și așa mai departe. Pe lângă aceste, mai învătă și vr'o limbă străină.

Asemenea învățatură o ajută numai de a vorbi mai deosebit decât de acele de ale economiei, despre care vorbeau femeile din vechime; bunăoră de murături, cozonaci, de cloșcele cu pui, etc. Cât pentru cele mai multe, cari sunt lipsite cu totul de averi materiale și de ori-ce ram de cunoștință, prin cari s'ar p'oa tr'ăi în mod demn, ori cine își p'oa închipu cum pot să trăească ele. Atari femei nu au altă însemnătate, decât a fi idealul bărbaților. Acest rol înse se isprăvește cel mult la vârsta de treizeci — treizeci și cinci de ani, la care, bărbatul se crede încă tiner.

În asemenea impregiurări este femeia capabilă de a se ocupa de alt-ceva, afară de faptele cari nu convin bărbatului?

Dar usul căsătoriei nu este el stricător societății, de ore-ce copilele se mărită la cinci-spre-zece — șese-spre-zece ani, fără nici o idee de economie, și fără a cunoșce scopul căsătoriei? Ajungând ele astfel, la vrêsta de treizeci—treizeci și cinci de ani, la acea vrêstă au copile de măritat, și mamele, de și mature, dar sunt încă tinere.

În ce se p'oa resuma activitatea lor? afară de economia casei, pentru care, ca femei de societate, au servitori, numai intru aceea de a se împodobi, atât ele cât și copilele lor, și de a cugetă cum să se intrcă în modă. Aceste ocupațiuni dau naștere luxului și luxul necalculat ruinează averile și tulbură moravurile bune. Astfel întrune persoanele puțin avute, cari se susțin prin munca lor, se introduce o îngrijire neîntreruptă și adesea ori părinții sunt siliți de a-și compromite viitorul, numai pentru pasiunea orbă de a împlini pretențiunile nepotrivite ale femeii, care, fiind împedicată dela ocupațiuni folositoare, ce ar pute în multe cazuri să fie egale cu ale bărbatului, cugetă numai la lux, și ajung într'o stare de a prețui omul după îmbrăcăminte, ér nu după capacitatea și faptele lui.

În astfel de impregiurări femeia nu are nici o țintă mai înaltă pentru viitor, și nici siguranța în mersul ei, ceea ce aduce mare incurcatură în societate. Incurcătura se p'oa înlătură numai pe calea de a se da femeii cultura și instrucțiunea, ca s'o facă vrednică de a fi emancipată; așa numai va p'oa fi laborioasă potrivit cu cerințele timpului.

La vrêsta ei de treizeci—treizeci și cinci de ani, când i se termină întru câțva activitatea de mamă, atunci având aceleași drepturi ca bărbatul, va căută ca în restul vieții să lucreze împreună cu el și copiii la întărirea temeliei societății; astfel, ocupațiunile ei vor fi salutarii, și deplin potrivite cu dorința și chemarea femeii. Asemenea îndreptări vor tinde la salvarea unanității. Dar pentru îndeplinirea acestui scop este neapărat trebuincios, ca pe de o parte să se înființeze școli pentru instrucțiunea mai înaltă a femeii, ér pe de alta să se facă o reformă în legile relative la căsătorie, legi ce s'au făcut în timpurile acele când ómenii trăiau numai pentru perpetuarea lor, și apoi obiceiurile nu sunt de loc potrivite cu civilizația în care ne găsim, de ore ce sunt împotriva scopului căsătoriei, și a seriosei culturi a femeii, și etă pentru ce: bărbații își iau consórtie mai tinere decât ei, cu cinci-spre-zece—douăzeci de ani, ba de multe ori și cu douăzeci și cinci. Asemenea nepotrivire în vrêstă, pe lângă că vestejește femeia, dar nici nu p'oa da o generație sănătoasă.

Acésta abatere dela scopul căsătoriei, nu aduce după sine decât nenorociri, căci vedem de multe ori femei tinere care fiind măritate cu bărbați pré-

bétrani, rămân curând véduve, incongiurate de copii, lipsite de întreținere, fără nici o carieră, cădute în mizerie, nenorocindu-și astfel și viitorul copiilor.

Din tóte punctele de vedere este o mare nenorocire în societatea unde femeia e lipsită cu deservire de acele cunoștințe, cari i pot formă o carieră. Așa dar, în scopul învățământului ei, trebuie să se lase timpul convenit copilelor, căci o copilă, voind a-și completa studiile ce au a-i formă un viitor sigur, și a se iniția în cunoștințele economice ale casei, trebuie să-și începă instrucțiunea dela vrêsta de șapte ani.

Prin acésta i-ar mai trebui doi-spre-zece, — patru-spre-zece ani, ca să-și completeze studiile; după care timp, apropiindu-se cu vrêsta la nouă-spre-zece—douăzeci și unul de ani, și măritându-se la acea vrêstă, p'oa să aibă destulă învățatură și cunoștințe economice. Așa p'oa intră în viața socială.

Voim să avem mame sănătoșe, cu deplină judecată, care să șcie conduce pe o cale bună și nimerită familia? Atunci trebuie să ținem mai mult la timpul cerut pentru instrucțiunea copilelor, ca ele să-o p'oa completa. Acésta cu atât mai mult este trebuincios, cu cât nici tinerii nu se căsătoresc până la vrêsta de treizeci—treizeci și cinci de ani, atunci când, își au cariera făcută.

Astfel tinerii devenind părinți, negreșit că vor fi în stare să formeze din copiii lor cetățeni vrednici pentru țeră.

Unele popóre au simțit de mult trebuința de a da femeii cultură, deplin potrivită cu dispozițiunile ei, cari în multe privințe sunt aprópe egale cu ale bărbatului.

Vedem în multe state ale Europei, și cu deosebire în Statele-Únite din America, femei cari se aplică la medicină, telegrafie, poște, la administrație, prin cancelarii etc. etc. Lăsăm de o parte ceea-ce e destul de cunoscut, că în tóte vremile au fost și sunt femei, cari prin capacitatea lor, literară și artistică, au rivalizat cu cei mai mari literați și artiști ai timpurilor.

În resumat dic, că decă jurnalele cunoscute și citite, de pe față globului, — decă bărbații capabili a unor popóre destul de înaintate în cultură, — au scris, au vorbit și au cerut drepturi politice-cetățenești pentru femei, — acésta au fost fiind că ei au vedut că simțul ambițiunii pentru cultură, s'a desvoltat și în spiritul femeii, odată cu progesul timpului.

Femeia nu mai p'oa rămâne într'o stare de neactivitate, vrednică de osendă.

Schinteia de lumină și cercul de activitate ce i se dă până acuma, nu sunt indestulătoare; și ar fi un act de barbarie, din partea bărbaților, decă pentru femei nu vor deschide ușile la acea aulă, unde ei își capetă lumina, pentru ca să-și facă și ele cariera.

Bărbații fiind la putere, dela ei depinde totul.

Cornelia Emilian.

Sentinte.

Invingerea e indoită, când invingătorul își-aduce oștirile întregi acasă.

E mult mai bine, să plângi de bucurie, decât să te bucuri când plângi.

Cu vreme și taurul s'elbatice se prinde în jug.

Cel mai frumos privilegiu, este necesitatea.

Vorbiți incet, când vorbiți de dragoste.

Frumuseța e un farmec, prin a cărui putere credința se topește în sânge.

W. Shakespeare.

Cronică științifică.

(Plăia de stele. — Intreținerea plantelor în casă. — Feriți-ve de ciuperci, chiar comestibile.)

Ne aducem aminte de »plăia de stele«, care s'a observat mai an. Un învățat francez, foarte bine cunoscut, dl Camille Flammarion, care anunțase cu mult mai înainte acest fenomen, dă amănunte interesante asupra impregiurărilor cari îl produc; se știe că acest fenomen este datorit desagregării unei comete descoperită în 1826 de Biela la Johannisberg, și trecerii prin atmosfera noastră a unor grăunte foarte mari cosmice în cari s'a descompus cometa:

»Globul nostru, fiind asvêrlit în spațiu cu o viteză de cinci-deci de ori mai mare decât aceea a ghiulelei tunului, a străbătut în sêra trecută printr'un fel de nor de mici corpoale cari ele însuși se mișcau cu o repeziciune și mai mare încă. Indată ce ele ating înălțimile atmosferei noastre, aceste grăunte cosmice, toate foarte mici fără indoială și de grosimea gămăliei acului, un fel de erbă de pușcă, se aprind prin frecare.

Temperatura spațiului fiind de 273° de deșubtul lui zero, bolidul nostru, dotat de această temperatură ultra glacială, mai înainte de a ajunge la atmosfera noastră, ajunge în câte-va secunde să determine o căldură de 3340°, căldură care nicăieri nu s'ar pute produce la noi. Această ridicare de căldură pare a fi atinsă chiar când bolidul nu face decât să străbată straturile cele mai rarificate ale înălțimilor aeriane, unde presiunea nu atinge nici chiar o mie de atmosfere. La o înălțime de 100.000 metri, o stea filantă devine vizibilă, din cauza acestei schimbări a mișcării sale în căldură și lumină.

Astfel se esplică că stelele filante nu ajung până la pământ.

Ele sânt inevitabil evaporate mai înainte de a ajunge până la straturile inferioare ale atmosferei noastre. Mai întîiu ele nu cad în linie dreaptă. Pământul isbind o grămadă de stele filante, o taie totdeauna mai mult sêu mai puțin oblic. Aceste corpusculi alunecă într-o cât-va pe rotunzimea esteriôră a atmosferei noastre, ori cât de rarificată ar fi această limită, și rees după ce au descris în spațiu mai mult niște tangente, decât niște secante.

Acele proiectile cari ajung mai mult drept, pătrund mai mult și ne rămân; dar ele sânt evaporate, și viteza lor devine nulă mai înainte ca rezistența aerului să fi permis de a atinge pământul. Ele se găsesc în stare de pulbere feruginosă microscopică pe suprafața solului.

Dacă, la 28 Noembre trecut, ar fi avut cine-va curiozitatea să topescă zapada luată în Elveția de pe suprafața solului, ar fi strîns de sigur o mare cantitate din acesti corpusculi feruginoși, pe cari acul magnetic i-i atrage, după cum Ehremberg și Reichenbach au recunoscut-o acum o jumătate de secol apröpe.

În fine fenomenul care a ațîțat atât de mult curiozitatea noastră acum apröpe opt luni se va mai produce în anul viitor; dar grosul armatei după cât se pare, a trecut, și nu îl vom mai vedea decât în 1898.

Etă ôrecari instrucțiuni în privința întreținerii plantelor în camere.

Plantele din camere au doi inamici: praful și solicitudinea frumöselor dömne cărora ele au onörea și fericirea de a le aparținé.

Numai omul bé fără să-i fie sete, acesta este chiar unul din cele doue privilegii cari ne deosebesc de dobitoce; afară de plantele acuatiche, trebuie să

așteptăm, pentru ca să udăm plantele, ca trebuința să se manifeste.

Erna pentru plantele din casă, apa de udat să fie foarte puțin căldicioasă; decât plantele sânt în vase sêu în jardiniere, trebuie totdeauna să fie scöse mai înainte de a fi udate, să nu le udăm numai la suprafață, să le udăm până în fund, astfel ca apa să pătrundă tot pământul din ghiveciu și să ajungă la basă unde se găsesc rădăcinele garnisite cu firele ca niște bureți, și să nu le punem din nou în vasele lor până ce apa nu va fi completamente înghițită. O dömna din cunoșcința noastră avea o plantă foarte frumoasă pe care cu cea mai mare părere de reu o vedea că se strică; într'o țî pe când culegea de pe jos vre-o cinci sêu șese frunze cădute, ea se văetă înaintea fiicei sale, o copilă de șapte-opt ani:

— Ciudat lucru că s'a stricat această plantă, căci îți mărturisesc, mamă, că în toate diminețile me lipsiam de jumătate din cêșca mea cu ceaiu pentru ca cu ea s'o ud.

Cu toate că toate plantele de casă nu reclamă atata lumină ca cele-alalte, sânt unele cari voesc să aibă lumină cel puțin la intervale; unora ea este indispensabilă. Cu luxuösele și grelele draperii dela ferești, este evident că plantele se află în camere în niște condițiuni destul de defavorabile. În asemenea cas trebuie să facem ca să fie puse la lumină, adică înaintea geamurilor, cel puțin câte-va ôre din țî când nu este nimeni în cameră.

Praful nu este mai puțin vătămător ca și udatul peste mësura. În camera unde se află plante nu trebuie să se măture mai înainte de a le scöte afară și să le punem la loc numai după ce se va fi șters praful de pe toate obiectele.

Chiar și cu această precauțiune, ~~umbatul pe covöre~~ este de ajuns pentru a acoperi frunzele cu un strat de praf și de fulgi mici cari le întunecă strălucirea și le compromit sănătatea. Odată pe săptămână ele trebuiesc șterse. Pentru plantele, relativ rustice, operațiunea este ușoră: se stropesc tare frunzele cu o stropitoare și apoi se lasă să se usce; unele trebuiesc șterse cu cârpă uscată, ér altele, precum begoniile rex, isis, pe cari ori ce picătură de apă își face gaura sa, cu niște pene foarte moi.

Ceea ce s'a đis până aci se aplică mai cu sémă la vegetațiile cu frunze, plantele înflorite cumpărate érna reclamă ingrigiri speciale și un mare supliment de lumină și de aer, decât temperatura permite.

Ciupercile, chiar comestibile, au dat loc de mai multe ori la accidente toxice. Pentru ce?

După un memoriu comunicat societății franceze de higenă de dnii dri Fernand Roux și Houdé, ciupercile recunoscute ca bune de mâncat, când încep să putredescă conțin niște principii toxice analöge cu ptomainele alcaloide ale cadavrelor. Cu timpul produsul toxic se distruge; dar după vre-o trei sêu patru zile de stricăciune, el pöte să se găsescă în ciuperci în cantitate periculösă.

Dnii Roux și Houdé numesc otrava vegetalelor stricate *cryptomains*. S'a constatat că această substanță, izolată prin cuvenitele proceduri chimice și injectată unor animale, a determinat mörtea lor prin o dosă dela 2 până la 12 centigrame, după mărimea animalului.

În scurt, autorii conchid din lucrarea lor, care are trebuința să fie întinsă și controlată, că »în ciupercile comestibile sub influința fermentațiunii, se desvöltă principii foarte periculöse și cari sânt de ajuns pentru a esplică accidentele observate la persoanele cari mănâncă ciuperci recunoscute ca neveninöse.«

Cronică vienesă.

(Dile festive in Prater. Corso de flori. O ți in Viena.)

Aici in Viena, după cum se știe, publicul e foarte iubitor de petrecere, joc și cânt și când e vorba de a se petrece, vienezul aduce ușor o jertfă fără a se cugeta mult. Deși timpurile nu sunt tocmai pre splendide și pre favorabile, deși din toate părțile vin plângeri, că lucrătorii nu capătă de lucru, că venitele sunt neinsemnate, cu toate acestea in se serbare mare la carea sa fost calculat că o să ieie parte totă poporațiunea de aici nu ar avé rezultat, au fost superflue. Arangiatorii acestei serbări de primăveră care se ținū in 4 și 5 a l. c. și in fruntea cărora presidă érași geniala princésă Paulina Metternich — își cunoscără bine pe vienezii lor și nu s'au înșelat in presupunerile lor. Numarul celor ce au luat parte la acésta serbare se urcă la un pătrar de milion; petrecerea fu vială și decurse in cea mai mare ordine și fără ca să se fi întemplat ceva nefericire. Venitul curat a fost in folosul seracilor și a mai multor societăți. Protectorul fu archiducele Carol Ludvig și soția sa archiducesa Maria Theresia.

Corso de flori, carele se ținū in ziua primă fu foarte splendid, au luat parte peste trei mii trăsuri și equipage, unul mai frumos decorat decât celalalt. Decorațiunile erau foarte pompoze și in cea mai mare parte constau din flori artificiale, in se și din flori naturale se observau ici și colo. Decorațiunile fantastice încă erau bine reprezentate așa se putea vedé o trăsură in formă de coș ornată cu rose, alta in formă de lebedă, alta totă decorată cu paprica și una foarte pompoasă in formă de naie. Trăsura consulului englezesc Nathan éra decorată cu rose galbene și roși și panglice bordo, trăsura de vênat a baronului Rothschild éra foarte frumos decorată cu brad și flori alpine, in densa ședeau mai mulți cavaleri ce aruncau bouquete și bombone in toate părțile. Contele Clam-Galas apărū intr'un equipaj tot decorat cu rose selbatice, ér contele Hunyady intr'un phaeton decorat cu flori campestre. Princesa Arenberg in equipaj pompos decorat cu rose varii, soția literatului Doczi aruncă bouquete foarte frumoșe dintr'un equipaj decorat cu rose galbene. Familia contelui Schönborn ședeau intr'un equipaj decorat cu rose roși, ér contesa Potocka-Radzivill intr'unul ornat cu insemnele pescarilor, dșóra Rathner dela balet aruncă bombone și flori de sub o umbrelă de rose, ér dșóra Schläger ședeau sub un baldachin de rose și flori de neghină. Tote florile erau reprezentate, palmi colosali și albe regine, vioarele și coleus — in se mai mult rose și érași rose! Damele purtau in general toilette in colori deschise, pălării și umbrele gălitate din flori.

Bombardarea cu bouquete și flori fu vioiă și domnișorele dela balet aretau o desteritate mare in aruncare. Mii de bouquete fură aruncate din equipaje și trăsuri și cavalerii galanți de tot intruna cumpérau flori dela damele ce vindeau in corturi bouquete și serviau inghetată și champagner. Un conte maghiar a cumpérat flori de o miia florini și aruncă in continuu cele mai frumoșe bouquete de rosă și atrăgea toate privirile asupra sa.

Princesa Metternich care apărū intr'un equipaj a la Drumont ornat cu flori albe fu salutată entusiastice, asemenea și archiducele Ludovic și amabila-i soție, ultima apărū in equipaj a la Drumont trasă de patru cai și cu jokey. Mai târđiu apărură și archi-

ducii Ludovic, Victor, Ferdinand și Rainer. După 5 ore apărū pricipele de corónă Rudolf cu soția sa Stefania și fură aclamați entusiastice. Princesa Stefania éra foarte bine in'ro toiletă crême, jachet drap și capot drăgalaș de crep albastru și brodăria de aur. Și pricipele și princesa de Coburg încă luară parte la corso. Cevaș mai târđiu apărū Majestatea Sa regele insoțit de un adjutant și fu primit cu aclamațiuni Intraceea tot mai sosiau trăsuri și equipaje decorate in mod variu și deja éra séră când lumea elegantă intră in rotunda ce éra luminată electric.

Aici erau mai multe bazare de jux, loterii și dame din comitet atrăgeau cu vorbe amicabile mulțimea curiosă ca să cumpere lose, flori și eventail chinezești. Bazarul scriitoare de novele Mola Christen éra chiar așa de cercetat ca și la corso cortul din Prater in carele vindea flori véduva lui Makart și renumita pianistă Annete Essipoff. Rotunda gemea de om și in fiecare transept al spațiosului edificiu se indesa mulțimea, căci acuș cântau lăutari, acuș cântă capela militară și se produceau diferiți artiști. După 8 ore se produse reuniunea de cânt bărbătescă și esecută mai multe choruri, apoi fu admirat artistul Bruner carele mergea pe o funiă și făcū mai multe producțiuni eminente. Séra fu Praterul luminat briliant.

A doua ți se începū serbarea cu corso bycilitilor. Acestia apărură pe bycile ornate cu flori și panglice și și câteva dame luară parte. După ce fură câteva emulațiuni cu bycile și după ce capela copiilor din Berndorf esecută mai multe piese, fură cursuri intesante cu birja. Cătră 5 ore se ridică aeronautul Splentirini cu balonul seu și acrobata Mis Leona Dare ținându-se cu dinții numai de un cârlig ce éra acățat de un trapezz de desubt sub balon, asemenea se sui in sus. Artista stătū tot in aceea pozițiune critică până ce se perdū balonul din ochii privitorilor.

Séra la 8 ore fu in rotundă un spectacol pantomimic »O ți in Viena« arangiat decătră mai mulți aristocrați și artiști. Inainte de acésta fu corso de panglice cu trăsuri. Aici se destinsé pricipele Turn Taxis carele costumat ca țeran maghiar mână cu siguritate frumoșii sei cai. Contele Bethlen costumat ca țeran din Alföld ședeau intr'o trăsură decorată cu batiste și panglice și mână caii escelent, contele Esterhazi făcū furóre cu caii sei frumoși și baronul Springer costumat fantastic a la Augustin seceră o mulțime de aplause.

In mijlocul rotundeii éra strada Ring foarte bine imitată și oferiă un prospect foarte frumos. Intre accentele capelei militare dela regimentul Hoch și Deutschmeister începū spectacolul »O ți in Viena.« Un herold cu 12 consoți deschise convoiul și apoi apărură toate acele persoane și figuri cari se pot vedé așa des aici pe strade. Așa mai întéiu se vedea cum o diminéță in Viena, cofărițe viniau pe trăsuri încărcate de legume și fructe, mueri cu lapte, figuri caracteristice din tērgurile de pe aice și in fine o trăsură încărcată cu saci, după care viniau covrigari și pitari cu productele lor. Măcelarii apărură cu trăsurile lor, apoi viniau pescari cu pești și după dēnșii hornarii intr'o trăsură. O cétă de croate și croați urmă, precum și un car cu fên, apoi viniau bucătarii, kelneri și kelnerițe, bucătărese cu umbrele roși — éra viéta de toate dilele ce se pôte observá aici. Intr'aceea sosiau modiste și lucrătore și un actor își invéță rola sa; tot mai desă éra mulțimea! Și acuma începū viéta de stradă. Trăsuri varii viniau cu vestminte, cu bere și ghiață și toate purtau numele deosebitelor firme de pe aici. Preumblători jidani, lucrători acuș apăreau acuș dispăreau; acuma sosiau trăsuri ce aduc jurnale și placate, apoi trăsurile de poștă și in fine trăsurile dela otele. Apoi vedem tramvaiul, trăsurile pompie-

rilor, matroși cu lopeți — o iconă fidelă din viața de comunicațiune a orașului. În fine vedem trăsuri de flori și dela diferite fabrici. Campanele resună, e la améđi, flășnetele încep și îndată vedem capela militară ce merge la Burg. O cétă curioasă o insoțește și acumă trece un echipaj splendid a unui ambasador. E după améđi și acumă se ved o mulțime de tipuri originale de pe Ringstrasse. O nunță trece și mulțime stă și admiră pe mire și mirésă. Se aude larmă — un invétător trece cu școlarii sei. Acumă apar turisti, cycliști și byciliști și doue trăsuri ce trec repede atrag privirile. Și multe și alte tipuri caracteristice de pe aici apar. Âncă câteva trăsuri decorate pompos ce vin dela corso mai vedem, apoi convoiul se finește. Inse cine e în stare a descrie mulțimea cea mare de tipuri și scene caracteristice!

După aceea se schimbă decorațiunea și vedem un sat maghiar, copii de țigan apar din tóte părțile și o nunță trece pe dinaintea noastră. Banda cântă marșul lui Rakoczy și drucele și feciorii de împérat beu în sănătatea tinerei părechi.

Punctul final al progamei serbătórei fu vênătórea parforce, arangată de 100 aristocrați. Acesta reuși într'un mod brilant și oferi un tablou fôrte interesant. Nunta de mai sus se retrase într'o csârda ce se ridică în mijlocul rotunde și între accentele fanfarelor viniră aristocrații la vênătóre în phaetone, dame călăresc, servitori în livree apar din tóte părțile și o cétă de câni alérgă și sar peste gardurile acele de mestécân. Tabloul devine tot mai variu, cavalerii apar acum călare în jachete roșii, damele galopéză peste pedeci și garduri, fanfarele resună, câinii sânt pe urma sêlbătăciei și acumă apare un cerb frumos. Acesta stă un moment, apoi auzind larmă și sgomot dispăre. Tot mai vioiă și mai interesantă devine vênătórea și cavalerii călăriau cu așa siguritate și totul eră așa natural ca o vênătóre parforce sub cer liber. La fine apoi se aduse cerbul impușcat și cei ce luară parte la vênătóre, se depărtară între accentele fanfarelor, a capelei militare și între aplausele frenetice ale publicului numeros.

Arangiatorul vênătórei fu contele Nicolau Estérházi; dintre cei ce călăriră amintesc pe principele Taxis, pe conții Kinsky, contele Volkenstein și mai multe dame de a finanței și aristocrației. La acest spetacol asistă regele din Danimarka, ducele de Nassau, princessa Luisa de Koburg, princessa Metternich și alte persóne din aristocrația și diplomația. Cu acesta vênătóre se finiră festivitățile și publicul se imprăscă îndestulit de cele vêđute prin aleele Praterului, carele eră luminat éráș ieric.

Spectacolul «O di în Viena» se va reprezentă éráș în folosul esundațiilor din Ungaria și a orfanilor, ce și-au perdut părinții cu ocasiunea incendiului operei comice în Paris.

Valeriu Russu.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șciri literare și artistice. Dl V. A. Urechia a petrecut sêptemăunle din iună la Paris, unde a stabilit împreună cu mai mulți distinși pictori franceși proiectul pentru statua eroicărului Miron Costin. — Dl Nicolae Putnoky, profesor gimnasial în Sibiu, a cetit în Academia ungară din Budapesta un studiu asupra «Marelui Etimolog al României» redactat de dl B. P. Hăsdêu. — **Ion Pop Reteganul**, invétător în Rodna-veche, are în pregătire o colecțiune de povești ardelenesci, pentru care caută un editor.

O familie de poeți. Sub acest titlu dl Dela Vrancea începe să publice în zărnica «Românului» o apre-

țiare critică asupra poeților și poetelor Carol Scrob, Veronica Micle, Matilda Cugler-Poni și Teodor Șerbănescu. Din studiul acesta reproducem în estras următóarele: Intre acești patru, poeți și poete, sânt, fără indoială, deosebiri de temperament, de gusturi și de limbă; sânt deosebiri de vedere și de auz, căci nu tot într'un fel înfățișéză ei lumea din afară când o prind în versurile lor; sânt deosebiri de logică, căci fôrte des aceleași elemente, aceleași simțiri, aceleași idei, îi mână la conclusii cu desevêrsire deosebite; sânt deosebiri de creșcere: unuia îi sânt deopotrivă cuvintele, simțirile și ideile, pot fi ele frumóse, curate, ordinare, severe, crude, le tórnă în șiruri mészurate și trece înainte nepăsător, — alteia i vin fatal sub condei numai notele revoltei egoiste, în care revolt dorul este »cumplit«, mânia este »cumplită«, durerea este »cumplită« și ura »inverșunată«, — cea d'a treia pré puțin mai blândă, — cel d'al patrulea e mai uman, mai îngăduitor, iértă din tóte inima, îi plac mai mult decât celorl'alti trei, gluma, veselia și cheful cumpétat, și din aceste cauze el, într'un număr cu mult mai mic de poezii, este cu mult mai variat, ér cuvintele, ideile și simțirile i sânt mai liniștite, mai artistice și mai umane. În sfêrsit între acești patru scriitori sânt deosebiri de valóre, cari, din capul locului, s'ar puté reduce la următóarele rënduri: câteși patru sânt scriitori cari versifică; nici unul din ei n'a sosit pe lume cu însușirea adevératului poet d'a-și aprinde impresiile în imagini vii, personale și neperitóre; cel d'intéiu remâne un versificator arare ori norocos; în celel'alte doue se simte nizuința unor artiste, și numai cel din urmă ar fi putut fi și ar puté fi un artist desevêrsit. Câteși-patru caută subiectele mici, restrinse, în care o notă sufletescă e de ajuns, și fôrte rar trecend peste doue-trei note. Firește din acesta causă poezia lor e repede, de scurtă durată, dela una până la cinci strofe, de regulă în versuri scurte. O melodie de câte-va tacte, peste care decă ar trece, fatal ar trebui să se simțá repetirea aceleiași frase sub o formă incurcată și oboșită. Chiar Șerbănescu, cel mai elegant, cel mai artist dintre câteși patru, îndată ce trece peste un mic nume de strofe, versul i se incurcă, i se deslânéză, i se ingreunéză, devine banal și cacofonic. O altă aseménare, între Scrob, Micle, Cugler-Poni și Șerbănescu, este plăcerea lor póte inconștientă, de a-și rezemá lucrarea pe un vers, doue, arare-ori trei, de la sfêrsitul poeziilor. Și aci nu e vorba de gradație, pe care nu pré o respectă, ci de un fel de nizuință d'a-și face simțită gândirea numai în câte un vers intenționat. Acestă nizuință d'a grămădi tot efectul în coda unei poezii de multe-ori este bună, dar de sigur de mai multe-ori este rea, de óre-ce te face să ți să pară că artistul se jócă cu tine, că e indiferent și-și păstréză la urmă, *pour la bonne bouche*, un efect preparat, la a căruia preparare par'că ai asistat. Te aștepți de mai nainte la o notă forte, ca dela un tenor mediocru, care jefésece frasele musicale, pentru ca să póta sui și ține mai mult, decât s'ar cuveni, nota din urmă.

Novelă nouă. Dl V. A. Urechia a scris în timpul călătoriei sale o novelă: »Popa care șcie carte.« Acestă novelă a fost recitată de dl Constantin Nottara, cu ocasiunea represintațiunii dată în Teatrul Național din București, pentru cei nenorociți prin focul dela Opera comică din Paris.

Un apel istoriografic. Un fiu din fostul al I-le regiment de graniță din Ardeal, dorind să-și completeze documentele relative la istoria aceluși regiment, face apel cătră toți aceia cari s'ar află încă în vieță din numitul regiment, să-i dea mână de ajutor, comunicându-i verbal séu în scris date, episóde séu ori

ce documente relative la cestiunea aceea. Doritorii au a se adresă la I. Pop Reteganul învățator în O. Rodna.

„**Jehovah**“ de **Carmen Sylva franțuzeșcă**. Dșora Elena I. Vacarescu, autorea unui volum de poezii franceze, despre care am mai vorbit în colónele acestei foi, a tradus și publicat la Paris în limba franceză, într-o elegantă broșură, poema filosofică »Jehovah« de Carmen Sylva. Traducerea e reușită și versurile sânt mănuite cu dibăcie.

Dl George Bengescu, cunoscutul autor al »Bibliografiei operilor lui Voltaire« a fost însărcinat de librăria Jouaust din Paris cu redactarea operilor alese ale lui Voltaire. Primul volum a apărut și este consacrat Teatrului, adecă unora din tragepiile lui Voltaire. După o prefață în care, cu amenunte fôrte bogate, dl Bengescu ne esplică și ne justifică planul lucrării sale, urmază un fel de studiu intitulat »La Tragédie selon Voltaire«, adecă tragedia după optica teatrală a lui Voltaire. În acest studiu fôrte interesant, dl George Bengescu se silește și reușește pe deplin a ne arătă, cu numeroase extracte și citațiuni bine alese ceea ce credea Voltaire despre tragediă. Citindu-le combinate astfel cum dl Bengescu ni le infățisoză, vedem și într'ensele ceea-ce admirăm în notele critice, pe care Voltaire le făcea la o edițiune a operilor lui Corneille, adecă simțul critic, comprehensiunea în teoriă a condițiunilor de succes scenic, coniderațiuni fôrte juste asupra pasiunilor ce sânt de pus pe scenă, într'un cuvânt tot ce face pe criticul teatral. Dela acésta însușire inse până la aceea de a realiză pe scenă cele ce scrii pe hârtiă este o distanță cam măricică, ba încă mare de tot. Voltaire, criticul inzeștrat cu o pētrundere fără potrivă, n'a percurs, ca autor dramatic, acésta distanță. El singur a recunoscut adesea lucrul acesta prin încercările de tot felul de subiecte, fie antice, fie moderne, ce a dat pentru Teatrul Francez. Voltaire, criticul, vedea bine slăbiciunile tragediilor lui Voltaira tragicul, dar primul nu putea să corégă pe secundul. Astfel a fost totdeuna. Din tôte tragediile lucrate de Voltaire, dl Bengescu a ales patru, adecă pe cele mai puțin criticate astăzi, pe acelea pe cari și Voltaire le iubiă mai mult adecă: Edipe, Brutus, Zayre și Mérope.

Documente istorice. Comisiunea însărcinată cu publicarea colecțiunii Hurmuzachi a cređut, că e bine să se completeze acésta importantă serie și cu documentele înainte de 1576, relative la poporul român și cari se află răspândite prin diferite publicațiuni apărute în străinătate. Cu adunarea materialului relativ la acésta epocă, precum și cu redactarea acestei părți, comisiunea a însărcinat pe dl Nic. Densușianu. Primul volum a și aparut la București, cu titlul: »Documente privitoare la istoria Românilor, 1199—1345, culese și însoțite de note și variante de Nic. Densușian.« Volumul mare, publicat sub auspiciile Academiei Române și ale ministeriului cultelor și instrucțiunii publice din România, e însoțit cu cinci tabelé litografice.

Doze conferințe. Librăria Haimann în București a editat de curând douze broșure, cari conțin conferințe ținute la Ateneul Român. Una este a dlui A. D. Xenopol asupra »Influiței franceze în România«, alta a dlui, Gr. Peucescu: »Imbunătățirea stării sătenilor.«

Un oălindar nou. În Cernăuți s'a pornit o mișviă în interesul d'a oferi poporului cărți de cetit. Astfel s'a înființat »Biblioteca poporală bucovineană« care se împarte gratuit între țărani. Pentru anul viitor se va edita un »Călindar al poporului bucovinean« ilustrat. Spre acest scop s'a și început o colecță. În fruntea întreprinderii se află dl Victor Zăhărescu-Zăhăroschi stud. teol.

Plaristic. *Luminătorul* din Timișoara anunță,

că decă în semestrul al doile numărul abonaților sei nu se va urcă la 500, se va sistă editorea foii; pân' acuma are pe acel semestru 186 de abonați. — *Vocea Poporului* va fi titlul unui țiar nou, care are să iasă la Bêrlad, ocupându-se pe lângă politică și cu cestiuni ce priveșce industria și comerțul. — *Re-nașcerea Băcăului* este titlul unui nou țiar opozițional, care apare în fiecare luni în orașul Băcău în România.

TEATRU ȘI MUSICA.

Șoiri teatrale și musicale. *Dl Stefanescu* va luă direcțiunea artistică a Operei române din București, luând cu sine și pe *dl Franchetti*. — *Dl Franchetti* a pus sub țipar o romanță sub titlul »Plâng amar.« În curând dsa va mai da la lumină o romanță intitulată: *Respuns la »Nici nópcea nu me lași în pace.«*

Despre baritonul N. Popovici cetim în »Românul« dela București următorele șire: »*Dl N. Popovici*, distinsul bariton, care a avut onore acum câteva țile d'a fi ascultat și felicitat de M. S. Regina, a părășit capitala, ducându-se la Caransebeș (Banat), spre a studiă repertoriul viitôrei stagiuni a teatrului german din Pesta, unde este angagiat. Densul se va întôrce în luna lui iuliu la Sinaia, unde este poștit de M. S. Regele. Nu șcim decă s'au făcut séu nu încercări din partea șierelor române, competente în ale musiciei, d'a face pe *dl Popovici* să rămână în țeră, dar în ori ce cas ar fi de dorit ca o asemenea putere musicală să nu fie lăsată a rătăci printe străini, când România are atât de mare nevoie de buni cântăreți.«

În Teatrul Național din București s'a dat vineri o reprezentațiune în favoarea victimelor dela Opera-Comică din Pari, cu concursul artiștilor societari și altor artiști și amatori. Pograma: Partea I: Uvertura executată de orchestră; »*Banul Mărăcine*,« țis de *dl Ștefan Velescu*: »*Popa care șcie carte*,« țisă de *dl G. Nottara*; — Partea II: »*Les Suites du Premier Lit*« comediă într'un act de Labiche, jucată de dnele E. Popescu (Blanche) Brunet (Claire), Guerité (Ragu-fine) și de dnii Riboulet (Prudenvall), Birol (Pignoiseau), Albert Lévy (Trébuchard); — Partea III: După uvertură, dna M. C. Chrissenghy va cântă din »*Favorita*,« dnul Achile Lévy va țice poesiă »*L'Enfant de Paris*,« dna Irina Vlădoianu va cântă »*La Styrienne*« din »*Mignon*,« dna Iulia Cocorescu va cântă un concerto din Chopin; — Partea IV: »*Siredelul Dracului*,« jucat de dnii St. Iulian, Mih. Mateescu, N. Hagiescu, I. Jian, I. Petrescu, Al. Catopol, dnele Fr. Sarandi și El. Petrescu.

Viitôrea stagiune teatrală în București, după informațiunile »*Românului*,« pare că va fi din cele mai animate. Mai înteu asociațiunea lovică pentru Opera-Română, condusă de dna Zoe Chrissenghy și *dl B. Ștefanescu*, va luă Teatrul Național pentru Operă; decă compania va reuși, contractul va fi prelungit cinci ani d'a rëndul; — acésta la Teatrul Național. La Teatrul dela Băile Eforiei, compania Serghiadi va aduce trupă de operă comică și operete franceze sub direcțiunea lui Meynadier, care impresariu a făcut frumoșe stagiuni franceze în Italia. Unii spun că la Băile Eforiei, a cărei scenă va fi frumos arangiată, va jucă și o companie română. Tot acolo va da celebrul Coquelin și mai celebra Sarah Bernhardt câteva reprezentațiuni.

CE E NOU?

Șoiri personale. *Poetul Eminescu*, despre care abia în nrl trecut anunțărăm cu bucurie, că se află bine, este greu bolnav în Botoșeni; de o sēpēmână întregă nu vorbeșce, nu umblă, nu mânăncă; cu tôte

ingrigririle ce i se dau, nu mai e nici o speranță să se renașătoșeze. — *Pr. Ssa Ioan Mețian*, episcopul Aradului, a sfințit în ziua de Rusaliu biserica cea nouă în Topobovățul-mare. — *Dl Alesandru cav. de Onciul*, inspector de bir în Radăuți, s'a numit inspector superior de bir. — *Dl Isidor Cristu*, pân'acum cancelist la tribunalul din Sibiiu, a fost numit conducător-adjunct de cărțile funduare la tribunalul din Deva. — *Dl George Maior* din Ardeal și licențiat în litere din București, a făcut la universitatea din Halle a S. doctoratul în filosofie și astronomie. — *Dl Cornel Pop Păcurar*, fostul redactor răspundător al »Tribunei« și-a implinit anul de închisore la Nasăud și a eșit. — *Dl Ilie Stanila* la 8 iunie a fost promovat la universitatea din Viena la gradul de doctor în medicină.

Hymen. *Dl Vasile Morariu*, fiul mitropolitului din Cernăuți, zilele trecute și-a serbat cununia acolo cu dșora Olga de Stamatii din Basarabia — *Dl Iulian O. Olinescu* la 5 iunie s'a cununat în Cernăuți cu dșora Agnes de Janoš, fiica dlui cavaler Janoš din Ionucoți. — *Dl Alesandru Mutu*, teolog absolvent de Blaș, la 6 iunie s'a logodit cu dra Eleonora Russu, fiica preotului din Băla, depe Câmpie. — *Dl Ioan Mantu*, absolvent de teologie din Sibiiu și învățator în Gura-riului, la 12 l. c. s'a cununat cu dra Raveca Stroia.

Miscările electorale în zilele din urmă au început să ia un caracter din ce în ce mai acut. Frecățile partidelor sunt foarte violente, în mai multe locuri s'au întâmplat bătăi, ba au fost și casuri de morțe. Într'aceea alegerile s'au pornit eri vineri și până în sâmbăta viitoare se vor termina pretotindene. Se poate că până la încheierea foii noastre o să și primim știri despre rezultat. De ocamdată însemnăm următoarele candidări nouă: la Chișineu, în comitatul Arad, s'a candidat dl M. B. Stanescu, cu program național; la Boroș-Ineu s'a candidat dl protopresbiter din Buteni, Constantin Gurban, cu program guvernamental-național, dsa în dieta trecută reprezentase cercul Joșășel; la Șomecuta s'a candidat dl avocat Vasile Indre, cu program opozițional moderat. Despre alegerile făcute pân'acuma primim în momentul acesta următoarele împărțări: la Beinș în Biharia s'a ales Gerard Wéghseő, de partidă guvernamentală, cu aclamațiune; la Ceica în Biharia s'a ales în contra lui Alesandru Roman, deputatul de pân'acuma, cu mare majoritate, Siylviu Rezei, de partidă guvernamentală.

Cu ori-ce preț. Dómna baronésă Montigny, una din cele d'entéiu dómne de modă de Paris, aflându-se la 16 aprilie la dejun cu soțul ei, i declară că a ordonat să pue caii, fiind că după dejun are să mērgă la croitorul ei, o celebritate parisiană, ca să-i comande toaletele sale de primăveră și de veră. Baronul șciea din esperiență cât va costă pungei sale această visită matinală și, fiind că perduse în trecutele zile la club sume însemnate la joc de cărți, hotărî a împiedecă comanda soției sale; nu replică nimic, dar eși îndată, se duse la atelierul croitorului și așteptă la pōrtă sosirea dómnei baronese. Trăsura se opri, baronésa coborându-se se apropiă de pōrtă atelierului croitoresc, atunci i se puse în cale baronul care, scoțēnd un revolver, i dīse: »Inapoi! de vei face un paș înainte, te voi impușcă, sinucidēndu-me pe urmă!« Baronésa se retrase spāriată, dar după puține minute reveni insocită d'un sergent al orașului, care, smulgēnd revolverul din mâna baronului il arestă. Pe când baronul eră dus la stațiunea poliției, baronésa intră linșcită la croitor și comandă toaletele sale.

Ea n'a putut să uite. Sânt câteva zile de când ministrul de interne al Engliterei, dl William Harcourt, a primit o scrisore cu următōrea cuprinerere: »Eselență! Sânt în vērștă de șeptespredece ani, oglinda imi spune că sânt frumōsă. Părinții mei m'au declarat de nebună, și au isbutit a me închide în această casă de smintiți, fiind-că m'am opus a me căsători cu bărbatul bogat ce-mi destinaseră și fiind-că voui să me căsătoresc cu o rudă a mea, d. William Backet. Eselență, te rog cu lacrimi vino de me ajută și scapă-me de persecuțiune. Me afiu în aședămēntul central pentru alienați. Amy Forbes.« Acēsta epistolă făcū ministrului o impresiune atât de mare încât hotărî a satisface cererea petițiōnarei și se duse chiar în acea zi. întovărășit de secretarul seu, la aședămēntul alienaților. Presintându-se în cancelaria directorului, cerū să-i infățiseze pe Amy Forbes. După puține minute veni în cancelarie o babă bētrănă cu de șapte-deci de ani sprjīnindu-se pe cārje. Ministrul observă că aici ar trebui să fie o erōre și arată directorului scrisōrea primită. Directorul respuse după citirea scrisorii suridēnd: »Nu e nici o erōre, eselență și cele cuprinse în scrisōre sânt adevērate, dar istoria cam veche, s'a întâmplat la anul 1838, părinții și amantul d-ei au murit de mult, dar sērmama Amy Forbes nu pōte să uite nici pānă acum.«

Diamantele Corōnei franceze. În privința vinderii diamanțelor corōnei, se scrie din Paris: Pe lângă giuvaeruri, cari au fost vēndute, mai sânt și următōrele cari au fost păstrate, fie că n'au fost cumpērători, fie din cauza vorbirei lor istorice. Cele mai principale sânt: Diamantul numit Rēgent, un diamant incomparabil, care valorēză 12 pānă la 15 miliōne; o broșă, prețuită 250,000 fr. din epoca lui Ludovic XV cu diamante de formă triunghiulară; cēsornicūl oferit lui Ludovic XIV de beiful din Alger; diamantul de culōre roșiatică care este cel mai rar, și este prețuit 150,000 franci; o placă a ordinului Elefantul al Danemarcei, de o rară frumusețe; în fine, o spadă militară care este, după cum spun óșpeții, cel mai frumos specimen ce se cunōșce pānă azi. Mānerul acestei spade este incrustat cu tot felul de pietre scumpe, pe cari Napoleon I le-a scos dela cele-lalte giuvaeruri, alegēnd pe cele mai frumōse. Acēsta spadă de la Carol X, a fost purtată de toți Suveranii în impregiurările cele mari. Ea este prețuită douē miliōne. Tōte aceste obiecte istorice vor fi espuse la Museu, la șcōla de mine la Louvre, într'o vitrină în galeria Apolon.

Necrolōge. *Ecatarina Simu n. Cadia*, soția dlui Ioan Simu, învățator gr. or. român în Reșița-montană, a încetat din viētă în luna Rusaliilor, în etate de 30 ani. — *Nicolau Philimon* de Mogyorod advocat în Pecica, comitatul Arad, a încetat din viētă la 15 iunie, în etate de 64 ani.

Călindarul sēptēmānei.

Diua sēpt.	Călindarul vechiu	Călind nou
Duminēca 2. Ev. dela Mateiu c. 4, gl. 1, a invierii 2.		
Duminecă	7 Mart. Teodot	19 Gervasiu
Luni	8 Teod. Strat	20 Laura
Mărți	9 Chiril Archiep.	21 Aloisiu
Mercuri	10 Par. Timoteiu	22 Agatiu
Joi	11 Ap. Bart și Barnav.	23 Basiliu
Vineri	12 Par. Onufriu	24 Ion Botez.
Sămbătă	13 Martira Aquilina	25 Prosper

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hūgel în Oradea-mare.